

УДК [159.98:378.1]351.74

І. В. КЛИМЕНКО,*т. в. о. начальника Департаменту кадрового забезпечення
Національної поліції України***ПСИХОЛОГІЧНІ КОНТЕКСТИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ
ТА ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ В ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ**

Проаналізовано результати проведених реформ систем підготовки поліцейських кадрів у зарубіжних країнах – США, країнах Європи та Азії. Визначено, що в сучасній психолого-правовій практиці існують щонайменше три підходи до оцінки необхідності підвищення рівня освіченості правоохоронців. Підкреслено, що реформування правоохоронної системи висуває нові вимоги не тільки до особистості поліцейського, а й до освітніх умов, у яких така особистість формується. Зміст і технології нової поліцейської освіти мають бути спрямовані на створення таких психологічних умов розвитку особистості майбутніх професіоналів, які забезпечать формування професійної компетентності й актуалізацію особистісного потенціалу правоохоронців. Поставлено питання про необхідність концептуалізації кваліфікаційних вимог до професіонала-правоохоронця та про створення сучасної моделі поліцейської освіти.

Ключові слова: *особистість, поліцейська освіта, правоохоронці, професійна компетентність, реформування правоохоронної системи.*

Klymenko, I.V. (2016), "Psychological context of police training and police education within international research" ["Psykhologichni konteksty politseiskoi pidhotovky ta politseiskoi osvity v zarubizhnykh doslidzhenniakh"], *Pravo i Bezpeka*, No. 4, pp. 12–19.

Постановка проблеми. У будь-яких трансформаційних процесах, що відбуваються в суспільстві, проблема безперешкодного функціонування правоохоронної системи відіграє одну з головних ролей. У світлі останніх резонансних подій, пов'язаних з діяльністю поліції та інших правоохоронних підрозділів України, надзвичайної актуальності набули питання взаємодії та рівня підготовки правоохоронців. У суспільстві широко розповсюджені різні точки зору щодо ходу поліцейської реформи, можливості або неможливості сформувати надійного фахівця-правоохоронця в короткий строк тощо.

Метою нашої роботи є аналіз результатів уже проведених реформ систем підготовки поліцейських кадрів у зарубіжних країнах – США, країнах Європи та Азії в контексті подальшого використання вже набутого досвіду та з метою запобігання здійснення помилок.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на те, що психологічні аспекти професійного становлення суб'єктів правоохоронної діяльності є поширеним предметом досліджень багатьох науковців, у яких наведено результати вивчення численних психологічних характеристик курсантів – майбутніх правоохоронців, проблема формування особистості працівника поліції саме в контексті професійної освіти набуває сьогодні особливої актуальності. Ре-

формування правоохоронної системи висуває нові вимоги не тільки до особистості поліцейського, а й до освітніх умов, у яких така особистість формується. Зміст і технології нової поліцейської освіти мають бути спрямовані на створення таких психологічних умов розвитку особистості майбутніх професіоналів, які забезпечать формування професійної компетентності й актуалізацію особистісного потенціалу правоохоронців. Також виникає питання щодо того, якою має бути модель професіонала, яка визначить концепцію та специфіку підготовки поліцейських. Немає сумніву, що в умовах реформування така концепція в цілому та вплив освіти на особистість поліцейського зокрема окреслюють низку дискусійних питань, що не можуть бути вирішені на ґрунті вітчизняних досліджень, які зараз знаходяться на початковому етапі.

Водночас слід відзначити, що за кордоном проблема поліцейської освіти та вплив різних її форм на формування особистості поліцейського в тих чи інших проявах не втрачає своєї актуальності. Так, К. А. Патерсон в огляді Програми академічної освіти поліцейських (2015 р.) зазначає: «Освіта поліцейських є головним питанням у процесі культурних змін і реформ» [1, р. 121]. Таке твердження спонукає до серйозного осмислення досвіду іноземних дослідників

та аналізу їх наукових напрацювань з метою використання у практиці психологічного супроводу професійної підготовки працівників поліції в нашій державі.

Зв'язок між освітою та поліцейською працею вже давно вивчається за кордоном фахівцями у сфері правоохоронної діяльності. Ще в 1967 році, як зауважують Р. С. Троянович і Т. Г. Ніколсон, у колі правоохоронців і представників кримінального правосуддя вивчалася потреба підвищення *академічних вимог* до тих, хто бажав вступити до лав поліції. Одним з їх головних аргументів було те, що, якщо населення в цілому стає все розумнішим, то рівень інтелекту поліцейського повинен бути на тому ж рівні, що і в пересічного громадянина, або навіть перевищувати його. Іншим аргументом було те, що прагнення до «професіоналізації» поліції передбачає як обов'язкову вимогу наявність освітнього ступеня, що відповідає чотирирічному навчанню в коледжі [2].

Деякі дослідники, підкреслюють С. М. Сміт і М. Г. Аамодт, виправдовують використання освітніх вимог, демонструючи, що більш освічені поліцейські мають певні бажані характеристики, яких позбавлені їх менш освічені колеги. Так, у порівнянні з їх менш освіченими товаришами по службі, поліцейські з вищою освітою є менш авторитарними та догматичними, є більш обачливими, мають кращі комунікативні навички та характеризуються більш позитивним ставленням до проблем співпраці з громадою [3, р. 51; 4]. Результати власних досліджень указаних науковців підтверджують надання переваги кандидатам на роботу з вищою освітою, свідчать, що:

- освіта прямо пропорційна оцінкам, отриманим в академії, та оцінюванню результатів патрулювання з боку керівника і зворотно пропорційна прогулам, травмам, ДТП та строку перебування на посаді;

- курсанти з освітнім ступенем «бакалавра» мають кращі оцінки в академії, ніж курсанти з дипломом молодшого спеціаліста або із середньою освітою, а курсанти з дипломом молодшого спеціаліста мають кращі оцінки в академії, ніж курсанти із середньою освітою [3, р. 59–60; 4].

С. М. Сміт і М. Г. Аамодт зазначають, що поліцейські, які мають принаймні диплом молодшого спеціаліста, отримують більш високі оцінки результатів своєї роботи з боку керівництва, ніж їх менш освічені колеги. Переваги вищої освіти не проявляються в оцінці роботи протягом перших двох років на посаді. Однак потім поліцейські з дипломом бакалавра випе-

реджають тих, хто має диплом молодшого спеціаліста або свідоцтво про середню освіту. Співвідношення між освітою, навчанням в академії та роботою в патрулі не є просто функцією інтелекту, тому що освіта поступово додає обґрунтованості когнітивним здібностям. Разом із цим, ті, хто спеціалізувався в кримінальному правосудді, працювали на такому самому рівні, що й ті, в кого були інші спеціалізації [3, р. 60; 4].

Дослідження стосовно переваг вищої освіти поліцейських на прикладі Сполучених Штатів Америки можна розділити на дві чіткі групи. До першої групи належать дослідження 1970-х років про вплив вищої освіти на стосунки поліцейських. Поліцейські, які отримали освіту в університеті, були менш авторитарними, ніж поліцейські, які не закінчили університет (Л. Паркер, М. Донелли, Д. Гервітз та ін.) [5], менш цинічними (Р. М. Реголі) [6] та чим вищим є рівень освіти, тим більш чутливою до змін стає система цінностей у поліцейських (І. Гуллер) [7], що забезпечує їм більш етичну професійну поведінку (Р. Роберг, С. Бонн) [8]. Дослідження також показали, що не курси з кримінології або кримінального судочинства призвели до більш етичного та культурного ставлення, а досвід навчання в університеті в цілому (Р. Роберг) [9].

Дослідження вчених іншої групи, які з'явилися в 1990-х, свідчать про певні сумніви щодо отримання освіти в університеті поліцейськими-новобранцями. С. Оуен і К. Вагнер визначили, що поліцейські, які вивчали кримінальне судочинство, демонстрували вищий рівень авторитаризму, ніж ті, хто вивчав інші дисципліни [10]. До таких само висновків дійшли Б. Бьєррегаард і В. Б. Лорд, які ставили під сумнів значення освіти на вплив ставлення до етики в кримінальному судочинстві [11]. Разом з цим, дослідження С. Оуен і К. Вагнер показали, що на перших етапах навчання поліцейські демонстрували вищий рівень авторитаризму, ніж ті, які закінчували навчання [10]. Цю точку зору підтримали К. Хейс, Р. Реголі та Дж. Хьютт, які ідентифікували кореляцію між рівнями освіченості поліціантів і значущими змінами в системі їх цінностей [12].

Дж. Бафкин висловив думку про те, що визначенню потенційної цінності вищої поліцейської освіти в США заважає відсутність відповідних критеріїв [13], а С. Оуен у цьому ракурсі вказує також на відсутність ясності в питанні про мету освіти, орієнтовану на практику [14].

У 2014 році на офіційному сайті Білого дому Д. Хадсон презентував федеральні програми

змін у діяльності поліції, необхідність яких була викликана заворушеннями у Фергюсоні, Міссурі тощо, та зауважив, що в Америці думки щодо правоохоронної діяльності швидко змінюються [15]. С. Вільямс також зазначає, що порушення громадського порядку по всій країні зростають, поліцейські стикаються з більш серйозними викликами. Звичайної підготовки, враховуючи тактичну, яка традиційно пропонується в академіях, більше не достатньо. Поліцейські потребують більшого, ніж механічні навички або можливості механічного запам'ятовування. На сьогодні, на думку американських дослідників, потрібно виявляється підготовка більш високого рівня, яка б враховувала проблемне навчання, формування критичного мислення та навичок міжособистісного спілкування. Підвищення рівня навчання, робить висновок С. Вільямс, може сприяти зменшенню порушень громадського порядку та кращій підготовці поліцейських до взаємодії з представниками різних прошарків населення [16].

П. Макдермотт і Д. Халс звертають увагу на те, що традиційне навчання в академії не сприяє розвитку навичок вирішення проблем. Замість цього, вказують науковці, пропонується такий підхід до навчання та освіти, за якого інструктор надає навчальний матеріал, після чого здійснюється оцінювання. Однак на поліцейських покладається обов'язок підтримувати соціальний порядок і будувати суспільні стосунки. А нові поліцейські, які починають виконувати свої професійні обов'язки в американському суспільстві, позбавлені навичок вирішення проблем [17].

К. Серені-Массинжер і Н. Вуд також вивчали зв'язок освітніх інституцій із програмами підготовки поліцейських, що дозволило їм у публікації 2016 року на ґрунті вивчення досвіду підготовки поліцейських резюмувати, що традиційне навчання в академії спирається на механічне запам'ятовування та тактичні навички. Більшість поліцейських академій використовують біхевіористичний стиль навчання, за якого інформація подається через лекцію, при цьому очікується, що курсант буде застосовувати цю інформацію на практиці. Дослідження показують, що 90 % навчання в академії спрямовано на вирішення завдань з очікуванням їх осмислення. Навчання, яке базується лише на відтворюючому підході, не дає тим, хто навчається, можливості покращити вміння вирішувати проблеми через застосування критичного мислення. Навчання, яке сфокусовано на вирішенні проблем, критичному мисленні та міжособистісному спілкуванні, забезпечить сучасних право-

охоронців таким набором професійних навичок, який допоможе їм більш ефективно реагувати на події, що повсякденно виникають у професійній діяльності поліцейських [18, р. 141].

Критичне мислення є необхідним для будь-якого професіонала, тому що воно дає покращені результати не лише для індивіда з критичним мисленням, а й для тих, кому служить цей професіонал. Застосування когнітивних навичок у процесі прийняття рішень також допомагає досягти взаємнобажаного результату як для правоохоронця, так і для суспільства.

Навички міжособистісної комунікації зазвичай не входять до програми навчання, хоча мають бути спрямовані на деескалацію конфліктних ситуацій. Емоційний інтелект є ще одною ключовою компетентністю, важливість якої підкреслюється в Програмі навчання поліцейських, виходячи з того, що емоційний інтелект вважається важливим аспектом здібності контролювати власні емоції [18, р. 142]. Разом із цим, як наголошують дослідники, програми емоційного інтелекту працюють лише у випадку, якщо за ними навчають і ними управляють компетентні інструктори. Однак багато інструкторів не є такими спеціалістами, тому що не є фахівцями з емпіричного навчання емоційного інтелекту. Велика частина поліцейського навчання складається, головним чином, з використання вогнепальної зброї, тактичної підготовки та методів арешту. Навчання, яке б фокусувалося на проблемному навчанні та забезпечувало основу для розгляду людської поведінки щодо критичного мислення, емоційного інтелекту, міжособистісної комунікації та розв'язання конфліктів, є незначним або взагалі відсутнє. Для того, щоб бути належно підготовленим для служби, потрібен професійний розвиток переносних навичок і відповідний освітній компонент [18, р. 143].

Європейські дослідники Т. Фелтес і Р. Піс підкреслюють важливість *концептуалізації* вимог та вказують на те, що моделі поліцейської освіти повинні містити чіткі цілі, суспільно-орієнтований зміст навчальних програм і відповідний метод, щоб полегшити перехід від правоохоронної діяльності на співпрацю з громадськістю [19; 20].

Х. Пітерс у ракурсі компетентісного підходу в поліцейській освіті констатує, що перехід до співробітництва поліції з громадськістю в Північній Європі супроводжувався реформами в поліцейській освіті, які були спрямовані на поліпшення якості роботи поліції. У Нідерландах поліція використовує подвійну систему освіти та підготовки кадрів з метою сприяння

чітким зв'язкам між теорією та практикою, враховуючи спільну з поліцейськими установами базу для підготовки співробітників поліції, формулюючи професійні вимоги різних поліцейських функцій, коли навчальні заклади визначають навчальну програму і вимоги навчання, що відповідають професії [21].

Слід звернути увагу, що дослідники розрізняють поняття «навчання» та «освіта» стосовно професійної підготовки поліцейських. Наприклад, Д. Кокс вважає, що навчання поліцейських передбачає забезпечення громадського порядку, тоді як поліцейська освіта прагне спонукати офіцерів, які активно взаємодіють з різними верствами суспільства, до більш гнучкого мислення. Відсутність спеціальної програми освіти поліцейських для підтримки цього культурного переходу пояснює затримку між нововведеннями в охороні громадського порядку та їх застосуванням на практиці [22].

Поліція в демократичних суспільствах існує в політичному вимірі, де визнається важливість соціальної справедливості, соціальної згуртованості, чесності, рівності та прав людини. Д. Бейлі й Е. Бітнер стверджують, що цим цінностям можна навчити поліцейських [23]. Р. Робертс зазначає, що освіта (а не підготовка) є необхідною для розвитку цих цінностей і ефективним є використання розмежування цих понять, яке підтримує та підвищує продуктивність працівників поліції, відповідальність і професіоналізм [8].

Взаємостосунки між вищою освітою та правоохоронною діяльністю, засновані на фактичних даних, констатує Л. Шерман, забезпечують платформу для угоди про те, що є головним завданням поліції та як це завдання вирішувати, а також які переваги брати до уваги [24].

Вимоги до демократичних засад поліцейської діяльності (професіоналізм, відповідальність, законність), резюмує О. Маренін, забезпечують потенційну основу для розуміння того, як націленість на поліцейську освіту може сприяти навчанню та розвитку працівників поліції на всіх рівнях поліцейської ієрархії, та визнання практичної користі «цінностей» як двигунів реформи поліції [25, р. 109]. Як визнає Д. Кокс, реформа в поліцейській освіті та поліцейському навчанні вимагає чіткої концептуалізації поліцейських «цінностей», які можуть проявлятися в усіх трьох шляхах поліцейської субкультури [22].

Необхідність створення моделі поліцейської освіти та визначення її центральних принципів відзначається не тільки науковцями Австралії, США та Європи. Наприклад, дослідники з Таї-

ланду С. Чаттонг, М. Ковітая та М. Конгджарон вказують, що з минулого часу і до сьогодні тайську поліцію піддають критиці, що обумовило створення плану реформ у Королівській поліції Таїланду в 2011–2015 роках, важливою складовою якого є формування професійного поліцейського мислення [26, р. 880]. Є певне узгодження в тому, що характеризує ефективне професійне поліцейське мислення та які дії слід застосувати в моделі навчання. Чотири ключові характеристики, які визнають науковці важливими для службової свідомості, це: етична поведінка, довіра, комунікація та здібність до критичного, творчого та стратегічного мислення. А чотирима видами діяльності, які вважаються важливими для службової свідомості, є створення сумісних планів на майбутнє, породження відданості організації, піклування про підлеглих, вирішення проблем [26, р. 886].

Іншим прикладом досліджень проблеми поліцейської освіти учених Азії є робота Л. Као зі співавторами. Вони вказують, що діюча на Тайвані система навчання та виховання поліцейських зазнала значних змін у час переходу до демократії в період між 1986 та 2000 роками. Ця система є двоєдиною: поліцейський коледж забезпечує навчання персоналу поліції низького рейтингу, в той час як Центральний університет Поліції відповідає за навчання старшого поліцейського складу. Відбиттям реформ поліції на Тайвані є *відмова від поліцейської освіти як замкнутої системи, а також включення більшої кількості соціальних наук у навчальну програму поліцейської освіти* [27].

В Індії підготовка поліцейських не передбачає вивчення гуманітарних і соціальних наук. Д. Скотт, Д. Еванс і А. Верма критикують підготовку індійських поліцейських і стверджують, що заклики до проведення реформ, як правило, ігноруються. У країні розуміють значення вивчення соціальних наук, але перевагу надають технічним навичкам. Дослідження про вплив такої моделі вищої освіти на поліцейських констеблів в Індії показали негативні результати і те, що поліцейські, які отримали вищу освіту, мали більш жорсткі системи оцінювання, були менше зацікавлені в захисті прав громадян і байдужими до правових меж [28].

Проблема вищої поліцейської освіти може бути також розглянута у досить несподіваному психологічному аспекті. К. В. Телеп в аналітичному огляді впливу вищої освіти на якість поліцейської діяльності вказує на зауваження Р. Роберта та С. Бонна, які навели цікавий аргумент, що навіть коли освіта не має статистично підтвердженого впливу на ефективність

роботи поліцейських, вона все ж може бути корисною для підвищення освітніх стандартів. Навіть якщо ефективність роботи не змінюється, підвищення освітніх стандартів може привести до збільшення авторитету та поваги до цієї сфери діяльності. К. В. Телеп апелює також до думки Х. Голдстейна, який зазначив, що вимога наявності вищої освіти допоможе подолати неправильне уявлення, що поліцейській роботі властиві нескладні завдання, з якими може впоратись кожен [29, р. 69–70]. У цьому контексті вчений звертається до тези Е. Бітгнера, який стверджував щодо вимог освітнього рівня, що «головна мета ... полягає у скасуванні назавжди ідеї, яка є занадто поширеною в нашому суспільстві, що, якщо людина не хоче взяти на себе турботу стати кимось вартісним, вона завжди може стати копом». Також К. В. Телеп поділяє думку Дж. Файфа, який стверджує, що поліція має велику свободу дій, велику відповідальність та працює самостійно, так само, як учителі, і також приймає рішення, які впливають на життя громадян, так само, як прокурори і судді. Проте в той час як ці професії вимагають вищої освіти (і вченого ступеня для юристів), поліцейська діяльність відстає в цьому сенсі [29, р. 70]. Далі дослідник зазначає, що вчені часто розглядають освіту, зокрема отримання ступеня бакалавра після чотирирічного навчання, як засіб поліпшення відносин у поліції та виконавської дисципліни. На жаль, практичні дослідження щодо впливу освіти обмежені через слабку методологічну базу та численні суперечності [29, р. 73].

До такої думки приєднуються Е. А. Паолайн III зі співавторами, які у 2015 році зазначили, що як прибічники, так і противники вищої поліцейської освіти досі чітко не визначили точні властивості, які поліцейський з вищою освітою вносить у цю сферу діяльності, крім того, що це обіцяє більш професійний поліцейський підхід. Перші дослідження впливу вищої освіти були зосереджені на потенційних розбіжностях пріоритетів у роботі серед тих, хто вчився в коледжі, і тих, хто не мав такого досвіду. Була проведена низка важливих досліджень, у яких було вивчено багато характеристик. За результатами таких досліджень можна зробити низку неоднозначних висновків. Так, в одних працях були отримані результати, які можна вважати позитивними. Як з'ясувалося, поліцейські з вищою освітою були більш відкритими в системі своїх переконань і менш догматичними, менше зорієнтованими на застосування покарань, менш авторитарними, більш схильними до прийняття та розуміння

етнічних проблем, більш доброзичливими до правових обмежень у роботі. Однак у ранніх дослідженнях були наведені і негативні наслідки вищої освіти. Наприклад, поліцейські з вищою освітою були менш задоволені своєю роботою, більш цинічними і давали нижчі оцінки своїй організації. В деяких дослідженнях учені дійшли висновку, що ставлення до роботи у поліцейських з вищою освітою не відрізнялося від їх менш освічених колег у поняттях професіоналізму, напруги в роботі та переконання у прийнятності військової моделі поліцейських організацій. Таким чином, у той час, коли перші дослідження висвітлили деякі позитивні наслідки вищої освіти, в інших працях були наведені також обґрунтовані негативні свідчення. На жаль, важко повністю оцінити користь виконаної роботи, тому що перші дослідження щодо зв'язку між освітою та відношеннями в роботі страждали від низки методологічних недоліків [30, р. 53]. Серед найбільш примітних огріхів дослідники вказували на свою занепокоєність малим розміром вибірок, неможливістю узагальнити результати, нестачею адекватного статистичного контролю, виміром поодиноких результатів, недостатньою якістю вимірювання освіти, неспроможністю пояснити досвід навчання в коледжі до та після найму на роботу тощо [30, р. 54].

Хоча сучасні дослідження і виправили деякі недоліки попередніх щодо впливу освіти на низку чинників стосовно роботи, які пов'язані зі сприйняттям поліцейськими своєї ролі, керівництва, організації та задоволення роботою, вони все ж дали (в кращому випадку) змішані результати. Крім того, багатомірні аналітичні моделі, як правило, мало що пояснюють у розбіжностях відносин, які демонструють поліцейські, що дає можливість припустити дію й інших чинників [30, р. 55].

Висновки. Виходячи із зазначеного, можна стверджувати, що в сучасній психолого-правовій практиці існують щонайменше три підходи до оцінки необхідності підвищення рівня освіченості правоохоронців. Перша група вчених достатньо негативно ставиться до поліцейських із вищою освітою, говорячи про те, що, наприклад, вони є більш вибагливими до умов праці, менше задоволеними своєю роботою, більш цинічними щодо поліцейської роботи і дають нижчі оцінки своїй організації.

Другий підхід базується на положенні про те, що немає істотної різниці у ставленні до роботи поліцейських з вищою освітою та їх менш освічених колег, немає істотної різниці в рівнях професіоналізму, напруги в роботі, у

прийнятті або неприйнятті військової моделі поліцейських організацій тощо.

Водночас переважна більшість американських та європейських дослідників висловлюють думку, що «рівень інтелекту поліцейського має бути на тому ж рівні, що і у пересічного громадянина, або ж перевищувати його». Представники цього підходу переконливо ставлять питання про необхідність щонайменше чотирирічної підготовки правоохоронців, аргументуючи це тим, що, в порівнянні з їх менш освіченими товаришами по службі, поліцейські з вищою освітою є менш авторитарними та догматичними, більш обачливими, мають кращі комунікативні навички та характеризуються більш позитивним ставленням до проблем співпраці з громадою.

Визначенню потенційної цінності вищої поліцейської освіти в Україні заважає відсутність відповідних сучасних критеріїв підготовки фахівця, а також відсутність ясності в питаннях про кінцеву мету освіти, орієнтовану на практику. Тому ще з більшою актуальністю постає питання про концептуалізацію кваліфікаційних вимог до професіонала-правоохоронця та створення сучасної моделі поліцейської освіти, яка б містила чіткі цілі, суспільно-орієнтований зміст навчальних програм, і відповідний психологічно виправданий та психологічно відпрацьований метод, щоб полегшити перехід від правоохоронної діяльності до співпраці з громадськістю.

Список бібліографічних посилань

1. Paterson C. Higher education, police training, and police reform: A review of police-academic educational collaborations // Collaborative policing: police, academics, professionals, and communities working together for education, training, and program implementation/ed. by P. C. Kratcoski, M. Edelbacher. CRC Press, 2015. P. 119–136. DOI: <http://dx.doi.org/10.1201/b19746-9>.
2. Trojanowicz R. C., Nicholson T. G. A Comparison of behavioral styles of college graduate police officers v. non-college going police officers. *The Police Chief*. 1976. Vol. 43, No. 8. P. 56–59.
3. Aamodt M. G. Education and police performance // Research in law enforcement selection. Boca Raton: BrownWalker Press, 2004. Chapter 4. P. 49–73. URL: https://www.researchgate.net/publication/225218027_The_relationship_between_education_experience_and_police_performance (дата звернення: 21.10.2016).
4. Smith S. M., Aamodt M. G. The relationship between education, experience, and police performance. *Journal of Police and Criminal Psychology*. 1997. Vol. 12, Iss. 2. P. 7–14. DOI: <http://dx.doi.org/10.1007/BF02806696>.
5. Parker L., Donnelly M., Gerwitz D., Marcus J., Kowalewski V. Higher education: its impact on police attitudes. *The Police Chief*. 1976. Vol. 43, No. 7. P. 33–35.
6. Regoli R. M. The effects of college education on the maintenance of police cynicism. *Journal of Police Science and Administration*. 1976. Vol. 4, No. 3. P. 340–345.
7. Guller I. Higher education and policemen: attitudinal differences between freshman and senior police college students. *The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*. 1972. Vol. 63, No. 3. P. 396–401. DOI: <http://dx.doi.org/10.2307/1142063>.
8. Roberg R., Bonn S. Higher education and policing: where are we now? *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*. 2004. Vol. 27, No. 4. P. 469–486.
9. Roberg R. An analysis of the relationships among higher education, belief systems, and job performance of patrol officers. *Journal of Police Science and Administration*. 1978. Vol. 6, Iss. 3. P. 336–344.
10. Owen S., Wagner K. The specter of authoritarianism among criminal justice majors. *Journal of Criminal Justice Education*. 2008. Vol. 19, No. 1. P. 30–53. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/10511250801892748>.
11. Bjerregaard B., Lord V. B. An examination of the ethical and value orientation of criminal justice students. *Police Quarterly*. 2004. Vol. 7, No. 2. P. 262–284. DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/1098611102250739>.
12. Hays K., Regoli R., Hewitt J. Police chiefs, anomia and leadership. *Police Quarterly*. 2007. Vol. 10, No. 1. P. 3–22. DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/1098611106288916>.
13. Bufkin J. Criminology/criminal justice master's programs in the United States: searching for commonalities. *Journal of Criminal Justice Education*. 2004. Vol. 15, No. 2. P. 239–620. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/10511250400085971>.
14. Owen S. The death of academic criminal justice. *ACJS Today*. 2005. Vol. 30, Iss. 3. P. 10–12.
15. Hudson D. Building trust between communities and local police // The WHITE HOUSE: site. December 1, 2014. URL: <https://www.whitehouse.gov/blog/2014/12/01/building-trust-between-communities-and-local-police> (дата звернення: 21.10.2016).
16. Williams S. How will social intelligence influence a police officer's interaction with the public by 2020?/California Commission on Peace Officer Standards and Training, 2012. 13 p. URL: <http://lib.post.ca.gov/lib-documents/cc/Class51/51-Williams-s.pdf> (дата звернення: 21.10.2016).
17. McDermott P., Hulse D. Focus on training: Interpersonal skills training in police academy curriculum. *FBI Law Enforcement Bulletin*. Vol. 81, Iss. 2. P. 16–20. <http://digitalcommons.fairfield.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1058&context=education-facultypubs> (дата звернення: 21.10.2016).

18. Sereni-Massinger C., Wood N. Linking educational institutions with police officer training programs. *Journal of Education and Learning*. 2016. Vol. 10, No. 2. P. 139–146. URL: http://journal.uad.ac.id/index.php/EduLearn/article/view/3443/pdf_125. DOI: <http://dx.doi.org/10.11591/edulearn.v10i2.3443>.
19. Feltes T. Community-oriented policing in Germany. *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*. 2002. Vol. 25, No. 1. P. 48–59.
20. Peace R. Probationer training for neighborhood policing in England and Wales. *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*. 2006. Vol. 29, No. 2. P. 335–346.
21. Peeters H. Constructing comparative competency profiles: the Netherlands experience // *International Perspectives on Police Education and Training*/ed. by P. Stanislas. – L.; N. Y.: Routledge, 2014. P. 90–114.
22. Cox D. Educating police for uncertain times: the Australian experience and the case for a normative approach. *Journal of Policing, Intelligence and Counter-Terrorism*. 2011. Vol. 6, No. 1. P. 3–22.
23. Bayley D. H., Bittner E. Learning the skills of policing. *Law and Contemporary Problems*. 1984. Vol. 47, No. 4. P. 35–59.
24. Sherman L. Professional policing and liberal democracy. The 2011 Benjamin Franklin Medal Lecture. URL: <http://www.crim.cam.ac.uk/research/experiments/franklinfinal2011.pdf> (дата звернення: 28.10.2016).
25. Marenin O. Building a global police studies community. *Police Quarterly*. 2005. Vol. 8, No. 1. P. 99–136. DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/1098611104267329>.
26. Chatthong S., Kovitaya M., Kongjaroen M. The elements of a learning model to enhance service mind of Thai police officer. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2014. Vol. 152. P. 880–888. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.338>.
27. Cao L., Huang L., Sun I. Development and reform of police training and education in Taiwan. *Police Practice and Research*. 2016. Vol. 17, Iss. 6. P. 531–542. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/15614263.2015.1086878>.
28. Scott J., Evans D., Verma A. Does higher education affect perceptions among police personnel? A response from India. *Journal of Contemporary Criminal Justice*. 2009. Vol. 25, Iss. 2. P. 214–236. DOI: <https://doi.org/10.1177/1043986209333592>.
29. Telep C. W. The impact of higher education on police officer attitudes regarding abuse of authority: thesis ... in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts. 2008. V, 88 p. <http://drum.lib.umd.edu/bitstream/handle/1903/8098/umi-umd-5263.pdf> (дата звернення: 28.10.2016).
30. Paoline III E. A., Terrill W., Rossler M. T. Higher education, college degree major, and police occupational attitudes. *Journal of Criminal Justice Education*. 2015. Vol. 26, Iss. 1. P. 49–73. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/10511253.2014.923010>.

Надійшла до редколегії 01.11.2016

КЛИМЕНКО И. В. ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ КОНТЕКСТ ПОЛИЦЕЙСКОЙ ПОДГОТОВКИ И ПОЛИЦЕЙСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ЗАРУБЕЖНЫХ ИССЛЕДОВАНИЯХ

Проанализированы результаты проведённых реформ систем подготовки полицейских кадров в зарубежных странах – США, странах Европы и Азии. Определено, что в современной психолого-правовой практике существует по меньшей мере три подхода к оценке необходимости повышения уровня образования правоохранителей. Подчёркнуто, что реформирование правоохранительной системы выдвигает новые требования не только к личности полицейского, но и к образовательным условиям, в которых такая личность формируется. Содержание и технологии нового полицейского образования должны быть направлены на создание таких психологических условий развития личности будущих профессионалов, которые обеспечат формирование профессиональной компетентности и актуализацию личностного потенциала правоохранителей. Поставлен вопрос о необходимости концептуализации квалификационных требований к профессионалу-правоохранителю и о создании современной модели полицейского образования.

Ключевые слова: личность, полицейское образование, правоохранители, профессиональная компетентность, реформирование правоохранительной системы.

KLYMENKO I. V. PSYCHOLOGICAL CONTEXT OF POLICE TRAINING AND POLICE EDUCATION WITHIN INTERNATIONAL RESEARCH

The author of the article provides results of the analysis of the conducted reforms of the systems of police personnel's training in the US, European countries and Asia. It has been determined that there are at least three approaches to assess the need to increase the level of education of law enforcement officers in the modern psychological and legal practice.

The first group of scholars have rather negative attitude to police officers with higher education, saying that, for example, police officers with higher education are usually more demanding to working conditions, less satisfied with their jobs, are more cynical about police work and provide lower estimates for their organization. The second approach is based on the provision that there is no significant difference in relation to the work of police officers with higher education and their less educated

colleagues; there is no significant difference in the levels of professionalism, tension in the work, the acceptance or rejection of the military model of police organizations, etc. Followers of the third approach, supported by the vast majority of US and European researchers, clearly put forward the need at least of four years of training of law enforcement officers, arguing that compared to their less educated colleagues, police officers with higher education are less authoritarian and dogmatic, they are more prudent; have better communication skills and are characterized by a more positive attitude to the problems of cooperation with the community, etc.

The author has stressed that reform of the law enforcement system puts forward new demands not only to the personality of a police officer, but also to the educational environment, where such a personality is formed. The content and technologies of the new police education should be aimed at creating such psychological conditions of personality development of future professionals ensuring the formation of professional competence and actualization of personal potential of police officers. The author puts a question on the conceptualization of qualification requirements for law enforcement professionals, and the creation of a modern model of police education, which should include clear objectives, socially-oriented content of training programs and appropriate psychological justified and psychologically perfected method in order to ease the transition from law enforcement activities to community policing.

Keywords: *personality, police education, law enforcement officers, professional competence, reform of the law enforcement system.*